

Korist za sve građane

EU će dati milijardu evra Srbiji do 2011. Četiri milijarde za zapadni Balkan, što iznosi 30 evra po stanovniku, najveća je pomoć koju je EU ikada davala nekom regionu

Od 2000. do 2006. godine, preko Evropske agencije za rekonstrukciju Srbija je dobila pomoć od 1,27 milijardi dolara, za demokratizaciju, pomoć državnoj upravi i izgradnju institucija i za ekonomski i socijalni razvoj. U pojedinim oblastima izdvojene su sledeće sume: za prava manjina i povratak izbeglica 26,5 miliona evra; za civilno društvo i medije 32 miliona evra; za pravosuđe i unutrašnje poslove 63,8 miliona evra; za objedinjeno upravljanje granicama 36 miliona evra; za reformu državne uprave 88,5 miliona evra; za zdravstvo 93,5 miliona evra; za preduzetništvo 70 miliona evra; za regionalni i opštinski razvoj 127,5 miliona evra; za poljoprivredu 75,5 miliona evra; za energetika 441 milion evra; za saobraćaj i infrastrukturu 83,5 miliona evra; za zaštitu životne sredine 40 miliona evra; za obrazovanje i zapošljavanje 41,5 miliona evra.

Pretpristupna (IPA) pomoć državama zapadnog Balkana, 2007-2011. (u milionima evra)

Država	2007	2008	2009	2010	2011
Albanija	61,0	70,7	81,2	93,2	95
Bosna i Hercegovina	62,1	74,8	89,1	106	108,1
Hrvatska	141,2	146	151,2	154,2	157,2
Srbija	189,7	190,9	194,8	198,7	202,7
Kosovo	68,3	124,7	66,1	67,3	68,7
Crna Gora	31,4	32,6	33,3	34	34,7
Makedonija	58,5	70,2	81,8	92,3	98,7
UKUPNO	612,2	709,9	697,5	745,7	765,1

Dosadašnja pomoć zapadnom Balkanu (2000-2006), u milionima evra

	Ukupno
Albanija	315,5
Bosna i Hercegovina	502,8
Hrvatska	278,8
Makedonija	298,2
Srbija i Crna Gora	2559,8
Privremena civilna uprava	205,5
Regionalni projekti	229,6
Ostalo	345,8
Makro-finansijska pomoć	404,0

UKUPNO	5130,2
Hrvatska, pretpristupna pomoć 2005-6.	245
UKUPNO, uključujući Hrvatsku 2005-6.	5385

Jedno poređenje

Bugarskoj sedam puta više nego Srbiji

Naš istočni sused, sa približno istim brojem stanovnika, ali sa članskom kartom EU, primiće u tekućem budžetskom periodu Unije (2007-2013) ukupno 9,362 milijarde evra iz Brisela, što je otprilike sedam puta više od pomoći koja je u ovom trenutku planirana za Srbiju. Evropski fondovi za Bugarsku biće u ovom sedmogodišnjem periodu raspoređeni na sledeći način: za poljoprivredu 2,689 milijardi evra i za strukturni i kohezioni fond 6,673 milijarde (od toga iz Fonda za regionalni razvoj 3,205 milijardi, iz Evropskog socijalnog fonda 1,185 milijardi, a iz Kohezionog fonda 2,283 milijarde evra).

Razlike u ekonomskoj razvijenosti

DRŽAVA	2006.
EU27	100
Evro zona	110
Neke stare članice EU	
Grčka	98
Francuska	111
Italija	103
Irska	146
Luksemburg	280
Nemačka	114
Portugalija	75
V. Britanija	118
Neke nove članice EU	

Zajednički projekti na obostranu korist

Piše: Ivan Knežević

Republika Srbija učestvuje u programima prekogranične saradnje Evropske unije od 2004. godine. Prema podacima Odeljenja za prekograničnu saradnju Ministarstva finansija, u periodu od 2004. do 2006. EU je kroz program pomoći CARDS omogućila učešće Srbije u pet programa prekogranične saradnje, i to sa Mađarskom (četiri miliona evra), sa Rumunijom (5,6 miliona evra), sa Bugarskom (četiri miliona evra), u Jadranskom programu (milion evra) i programu CADSES (1,1 milion evra).

Pomenuto Odeljenje trenutno koordinira oko 120 projekata prekogranične saradnje kao i one u okviru CADSES-a i Jadranskog programa. Prednjače projekti izgradnje prekogranične infrastrukture, razvoja poslovne infrastrukture i saradnje među preduzećima, kao i oni usmereni na rešavanje ekoloških problema, unapređenje kulturne saradnje i saradnje naučnih i obrazovnih institucija. Iskustva domaćih organizacija koje su učestvovala u ovim programima mahom su pozitivna, a svi odobreni projekti su uspešno ostvareni, ili se nalaze u završnim fazama primene, što je posebno važno s obzirom na to da se većina lokalnih aktera prvi put susreće sa veoma zahtevnim procedurama EU.

Prekogranični programi EU za period 2007–2013. godine, u kojima će učestvovati Republika Srbija, biće finansirani kroz drugu komponentu Instrumenta pretpriprustupne pomoći Evropske unije (IPA). Prema pravilima za njeno sprovođenje biće podržane prekogranične inicijative i projekti između zemalja članica Evropske unije, kandidata za članstvo kao i potencijalnih kandidata. Srbija će se uključiti u osam programa prekogranične saradnje, čija primena počinje polovinom 2008. godine. U periodu 2007–2009. godine za Srbiju je za ove programe obezbeđen 31 milion evra iz IPA, i to za saradnju sa Mađarskom 6,6 miliona evra, sa Rumunijom 7,2 miliona evra, sa Bugarskom 5,6 miliona evra, sa Hrvatskom tri miliona evra, sa BiH 3,3 miliona evra, sa Crnom Gorom 1,5 miliona evra, za učešće u Jadranskom programu 1,46 miliona evra i za učešće u programu Jugoistočna Evropa dva miliona evra.

Pripreme za otvaranje novih prekograničnih programa EU uveliko traju, ali ukoliko proces evropskih integracija u Srbiji bude zaustavljen nećemo moći da u njima učestvujemo, i samim tim nećemo moći da koristimo predviđena finansijska sredstva. Pogranični regioni u Srbiji bi u tom slučaju ostali bez mogućnosti da dodatno unaprede svoj ekonomski razvoj, životnu sredinu kao i kulturnu i naučnu saradnju sa regionima u EU i zemalja u okruženju.

Imajući u vidu da su lokalne zajednice iz pograničnih regiona Srbije, koje mogu da učestvuju u programima prekogranične saradnje, najčešće ekonomski nerazvijene sredine, udaljene od velikih privrednih centara, i sa neizgrađenom infrastrukturom, ovi programi predstavljaju razvojnu mogućnost od koje se ne bi smelo nikako odustati. Pored negativnog finansijskog efekta, Srbija bi izgubila i veoma važan instrument za rešavanje zajedničkih problema sa svojim susedima, kao i za unapređenje stabilnosti i sveobuhvatne dobrosusedske saradnje u regionu.

Autor je rukovodilac sektora za upravljanje projektima u Centru za strateška ekonomska istraživanja Vojvodine (CESS)

ANTRFILE

Programi prekogranične saradnje predstavljaju instrument regionalne politike Evropske unije namenjen unapređenju sveobuhvatne saradnje i ubrzane ekonomske integracije pograničnih regija EU i regiona susednih zemalja. Na taj način regioni koji se nalaze van EU takođe ulaze u krug onih kojima su na raspolaganju sredstva iz budžeta Unije. Ciljevi EU programa prekogranične saradnje su pre svega promovisanje održivog socio-ekonomskog razvoja, zaštita životne sredine, borba protiv organizovanog kriminala, unapređenje granične kontrole i promovisanje saradnje među ljudima.

Iskustva novih članica koji su ušle u EU 2004. i 2007. godine pokazuju značaj i veliki uticaj projekata prekogranične saradnje: oni su značajno doprineli da se unaprede ekonomska i kulturna saradnja između pograničnih regiona tih zemalja i regiona zemalja članica EU. Kako su ovi projekti usmereni prvenstveno na regionalni i lokalni nivo, oni pomažu stanovništvu sa obe strane granice u rešavanju problema od zajedničkog interesa i stvaraju uslove za jačanje buduće saradnje i razvoja. Kroz zajedničku pripremu i sprovođenje projekata, lokalne zajednice iz pograničnih regiona su bile u prilici da steknu dragoceno iskustvo u korišćenju fondova EU, a posle ulaska u EU stečeno iskustvo im je pomoglo da bolje iskoriste bespovratna sredstva Unije, kojima su mogli da finansiraju zahtevnije razvojne projekte u svojim lokalnim sredinama.